

За Балкана и хората

Месечен бюлетин за дейностите по проект „**ДА СВЪРЖЕМ ОПАЗВАНЕТО НА ПРИРОДАТА С УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ**“, финансиран от Българо-швейцарската програма за сътрудничество чрез Фонда за реформи, свързани с участието на гражданското общество

В този брой:

- Стр.1 и 2 Накратко за дейностите в броя
- Стр.3 Награда Натура 2000 за проекта Балканът слиза в София
- стр. 4 Бизнес и биоразнообразие: възможности в Натура 2000
- Стр.5 Финансови механизми в защитени територии
- Стр. 6 Демонстрационен тур в Централна Стара планина
- Стр. 7 Трето издание на обяд с фермерски храни в МЗХ
- Познавате ли фермерско мляко и сирене?
- Стр. 8 Фермерски храни от Балкана за втори път на SwiSSoiree
- Демонстрационен център в с.Репляна
- Стр. 9 Лагер За Балкана на Узана
- Стр. 10 Национална генетична лаборатория бе открита през май
- Програмата за ПББ
- Стр. 11 Фестивал на местните породи в Чупрене
- Доброволческа акция „Заедно за хижа Амбарица“
- Стр.12 Добрите практики по Наредба 26 предполагат нови промени
- Стр. 13 Открит ден във ферма „Под Балкана“
- Модерните Биосферни паркове
- Стр. 14 25 години Национален парк Централен Балкан
- Две важни срещи на УС на проекта

ГОДИШНИ НАГРАДИ ЗА БИОРАЗНООБРАЗИЕ 2016

Заповядайте на церемонията по връчването на Годишните награди на 23 ноември (сряда) от 18.00 часа в клуб Терминал 1 в София. Ще бъдат отличени избраниците на жури и публика в 5-те категории и ще бъде дадена Награда за цялостен принос. Дегустация на фермерски храни и музика от група P.I.F. за всички номинирани след церемонията и отбелязване на 10-тия рожден ден на Коалиция „За да остане природа в България“.

Проект „За Балкана и хората“ спечели наградата Натура 2000 на Европейската комисия в категория Социално-икономически ползи

Нови фермери, регистрирани по Наредба 26 в рамките на проекта

- ✓ Ферма Реплянка, с. Репляна, община Чупрене – регистрирана за производство на овче кисело мляко и бяло саламурено сирене
- ✓ Йордан Живков, с. Превала, община Чипровци – регистриран за производство на яйца от домашни кокошки
- ✓ Иван Иванов, с. Железна, община Чипровци - регистриран за производство на яйца от домашни кокошки
- ✓ Иван Тинков, гр. Сопот - яйца от пъдпъдъци
- ✓ Димка Христова, гр. Казанлък - заешко месо (цял заек с дреболии)
- ✓ Иван Тинков, с. Ново Паничарево, общ. Приморско - Кисело мляко, сирене и кашкавал от краве мляко

ТРЕТО ИЗДАНИЕ НА „ОБЯД С ФЕРМЕРСКИ ХРАНИ ОТ БАЛКАНА В МЗХ“

За трета поредна година проект “За Балкана и хората” организира фермерски обяд за служителите на Министерството на земеделието и храните (МЗХ). Тази година Ути Бъчваров беше главният готвач, който пригответи огромен миш-маш за всички гости.

Подробности на стр. 5

Балканът слиза в София на Зелени дни

Тази година Зелените дни се проведеха в края на септември и началото на октомври на ново - старо място - градинката в района на Народен театър на мястото на бившия мавзолей в София. И ние бяхме там и три дни разказвахме, показвахме и продавахме продуктите на фермери, които се подпомагат от проекта. Организирахме специален ден на Балкана и намерихме много нови приятели.

Подробности на стр. 3

Обучение на АПБ в Трявна за повишаване капацитета за управление на защитените територии - подробности на стр. 5

ФОРУМ БИЗНЕС И БИОРАЗНООБРАЗИЕ: ВЪЗМОЖНОСТИ В НАТУРА 2000

Серия от събития под мотото „Бизнес и биоразнообразие: възможности в Натура 2000“, насочени към различни целеви публики организира проектът за да даде по-голяма гласност на европейското признание, което получи през май от ЕК. Това бяха фестивал-изложение „Зелени дни“ в София, Форум и посещение на демонстрационни проекти в района на Централна Стара планина в периода 30 септември – 5 октомври 2016 г.

Специална изложба „В Балкана е възможно!“ бе създадена по повода и представена по време на събитията.

Подробности на стр. 4, 5 и 7

Изложбата бе инсталирана във фойето на хотел Арена ди Сердика, където се проведе Форумът на 4.10

НАГРАДА НАТУРА 2000 ЗА ПРОЕКТА

Проект За Балкана и хората спечели престижната награда НАТУРА 2000 на ЕК в категория **Социално-икономически ползи**. Европейското признание идва съвсем заслужено, защото проектът е пример за успешни действия в 9 Натура зони в България, който на практика демонстрира как опазването на природата и икономическото развитие могат да вървят ръка за ръка и всички да печелят от това.

Думите на члена на журито Джеръми Уейтс (генерален секретар на Европейското бюро за околна среда) при връчването на наградата точно обобщават ролята и европейското значение на проекта: *„Както каза и Комисар Кармену Вела в своето встъпително слово, противопоставянето на икономиката срещу околната среда е вече отживелица и тази категория и награденият проект съвсем точно илюстрират това с фокуса върху екосистемните услуги. Районът на Балкана е с изключително красива природа, но в същото време там има големи икономически предизвикателства и обезлюдяване на селските райони. „За Балкана и хората“ илюстрира как може да се печелят пари и едновременно с това да се опазва природата. Имаше много силна конкуренция в тази категория, но високо оценихме и факта, че се работи за промяна на политиките и се търси възможност за прилагане на модела и в други райони на страната. Поздравления за целия екип.“*

Наградата е за целия екип на проекта, който включва 10 партньора от България и Швейцария – 9 неправителствени организации и една изпълнителна агенция към МЗХ. Това подчерта и **Веселина Кавръкова – програмен ръководител на WWF България** при получаването на високото отличие *„Беше трудно да започнем проекта, но най-ключовото е работата заедно, работата с местните хора, които използват природните ресурси в тези Натура зони и моделите, които приложихме заедно – плащане за екосистемни услуги, подкрепа за фермери и щадящи биоразнообразието бизнеси, директното опазване на хабитати като пасища и ливади и др. Работата заедно прави нещата възможни, нужно е постоянство и продължителна работа.“*

Церемонията по награждаването може да видите в сайта на Европейската комисия:

<http://ec.europa.eu/avservices/video/player.cfm?ref=I119589>

БАЛКАНЪТ ГЛИЗА В СОФИЯ НА ЗЕЛЕНИ ДНИ

Вкусове и гледки от Балкана бяха един от акцентите на тазгодишното издание на Зелени дни - Фестивалът на отговорния начин на живот в Градската градина в София от 30 септември до 2 октомври.

На Зелени дни проектът беше наел два големи щанда, за да даде възможност малки семейни ферми и дребни производители от Западна и Централна Стара планина да представят вкусни храни: различни видове сирене и кисело мляко от редки български породи, кашкавал, биологичен мед, сладка... Продукцията им е произведена по щадящ природата начин в районите на национални паркове и защитени зони от НАТУРА 2000. Те са напълно във фокуса на тазгодишното издание на фестивала: рестарта на „българското село“, представяйки модел за следване в други райони.

Целият ден на 1 октомври бе посветен на успешната инициатива „За Балкана и хората“. Благодарение на нея в Западен и Централен Балкан вече има десетки успешни малки бизнеси, които осигуряват поминък на местните и печелят от природата, като я опазват, а продукцията им се търси в цялата страна.

Карнавалът на биоразнообразието на 1 октомври бе пъстър и забавен празник, който събра деца с костюми на български растения и животни – таралеж, щурец, червеноклюна гарга, пеперуди и дори ...дъб. Всички участници получиха награди от организаторите, а най-изобретателните получиха специални награди от магазин Стената.

Стр.3

БИЗНЕС И БИОРАЗНООБРАЗИЕ: ВЪЗМОЖНОСТИ В НАТУРА 2000

За да споделим заедно голямото европейско признание и да представим работата си в район, който среща големи икономически предизвикателства и обезлюдяване, но търси промяна на политиките и възможност за прилагане на модела и в други райони на страната, организирахме **серия от събития** под мотото „Бизнес и биоразнообразие: възможности в Натура 2000“, насочени към различни целеви публики. Това бяха **фестивал-изложение „Зелени дни“ в София, Форум и посещение на демонстрационни проекти в района на Централна Стара планина в периода 30 септември – 5 октомври 2016 г.**

Натура 2000 е възможност, която не само защитава природата, но носи и икономически ползи за България – около това становище се обединиха представители на национални и европейски институции, неправителствени организации и дребни фермери, присъствали на форума **„Бизнес и биоразнообразие: възможностите в Натура 2000“**. В събитието участваха министърът на околната среда и водите г-жа Ивелина Василева, посланикът на Швейцария - Н.Пр. Денис Кнобел, зам. министърът на земеделието и храните – г-н Васил Грудев. Специален гост бе г-н Юрген Мюлер - началник на кабинета на Кармену Вела - еврокомисар по околна среда, морско дело и рибарство и г-жа Силвия Бъргова от отдел Натура 2000 в ЕК.

„Щастливци сте, че сте успели да запазите толкова голяма част от природата си“ – сподели г-н Мюлер, като припомни, че природата не само радва окото с красотата си, но може да носи и ползи за икономиката на дадена страна. Като пример той отбеляза предизвикателствата от климатичните промени, заради които светът и Европа ще загуби милиарди в близките години за борба с наводнения и др. Запазването на горите и планините може да спести тези разходи, заяви Мюлер, а **парите, дадени за Натура 2000 са „добре инвестирани средства“**. Зам.министър Грудев също подчерта, че **Натура 2000 трябва да се разглежда като възможност, а не като ограничение** и обеща, че МЗХ ще работи за скъсяване на веригата между производителя и крайния потребител, чрез организиране на фермерски пазари. **Натура 2000 и запазената природа имат място и в туризма** – стана ясно от изказванията на Министър Василева и Мирослав Калугеров (Директор на НСЗП), тъй като природосъобразният туризъм в Европа нараства с 20% на годишна база. Посланик Кнобел изрази радостта си от престижната награда, която българо-швейцарският проект спечели и от високото признание на Европейската комисия.

По време на дискусиията бяха обсъдени и конкретни примери от малки и успешни бизнес начинания, подпомогнати от проекта „За Балкана и хората“. Координаторът д-р Стоилко Апостолов заяви, че фокусът е върху осъзнаването на икономическите ползи от опазването на природния капитал, подкрепа за семейния бизнес, щадящ биоразнообразието и създаването на работни места в обезлюдяващи селски райони, работата за промяна на политиките и търсенето на възможност за прилагане на модели за устойчиво развитие и в други райони на страната.

BULGARIAN-SWISS COOPERATION PROGRAMME
БЪЛГАРО-ШВЕЙЦАРСКА ПРОГРАМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

СТР.4

Четвъртото обучение на АПБ за повишаване капацитета на служителите на структурите и организациите, отговорни за опазването на природата, на защитените територии и НАТУРА 2000 мрежата в рамките на проект „За Балкана и Хората“ се проведе в периода 30 май – 03 юни 2016 г. в гр. Трявна. Бяха поканени специалисти в областта на правото, природозащитата, горското стопанство, етноботаниката и виното. Представените презентации по време на обучението можете да видите в списъка по-долу:

<http://parks.bg/prezentatsii-ot-chetvartoto-obuchenie-na-apb-v-gr-tryavna/>

ФИНАНСОВИ МЕХАНИЗМИ ЗА ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

Асоциация на парковете в България подкрепи чрез проекта „За Балкана и Хората“ пет финансови механизма за защитени територии. Четири от тях са иновативни дейности в района на Западна Стара планина, изпълнявани от 4 различни бенефициенти:

- ✓ Изграждане на велопътеки на територията на Западна Стара планина, изпълняван от „Байк Венчърс“
- ✓ Изграждане на Демонстрационен център „Традициите на Северозапада“, изпълняван от „Синевка“ ЕООД
- ✓ Един ден във фермата“, изпълняван от Кооперация „Каряна“
- ✓ „Дървото в бита на българите през вековете“, изпълняван от „Антов Меларт“ ЕООД

И един в Централен Балкан:

- ✓ Изграждане на многофункционален център Драшкова поляна.

С полученото финансиране до момента имаме вече разработени и изградени туристически маршрути за планинско колоездене, с две степени на трудност и шосейни веломаршрути в района на Западна Стара планина от Байк Венчърс ЕООД. Има създадени туристически продукти/пакети, предлагащи каране по изградените маршрути – варианти с различна трудност и времетраене, настаняване и храна в местни семейни хотели и къщи за гости. (<http://bike-ventures.com/ride-type/western-balkan-tours/>).

В уикенда 5-6 ноември се реализира първият велотур по новоизградените пътеки. С част от годишните генерирани приходи от финансираните иновативни дейности по проекта ще бъдат реинвестирани до 20% от печалбата обратно в дейности за опазване и възстановяване на биоразнообразието.

ДЕМОНСТРАЦИОНЕН ТУР В ЦЕНТРАЛНА СТАРА ПЛАНИНА

Демонстрационен тур до някои от обектите в района на проекта бе организиран веднага след Форума Бизнес и биоразнообразие за представителите на Европейската комисия, Швейцарско посолство, МЗХ, МОСВ и неправителствени организации.

Първата спирка бе ферма Угърчин на Стоян Пелтешки, където бе демонстрирано как се прави краве сирене и лесно е да достигнеш до директните купувачи на пазара. Представена бе една частна схема за плащане на екосистемни услуги "За чиста вода" в Трявна и бе посетена една от участничките в нея - майсторката на народни носии Райна Ганчева.

Посещението в Боженски чифлик в с.Съботковци остави отлични впечатления у всички участници. Гостоприемните домакини - Ели и нейните деца показаха новата база за настаняване, която се изгражда с подкрепата на проекта чрез Програмата за подпомагане на бизнеси, щадящи биоразнообразието. Укритието за наблюдения на диви животни и посещението на фермата и на битовия кът в къщата са част от атракциите, които Чифликът предлага до момента за своите гости. Ние бяхме посрещнати с вкусна топла питка с мерудия, изпечена от домакинята

Директорът на Национален парк "Централен Балкан" се срещна с участниците в тура и представи съвместната работа, свързана с изготвянето на Стратегическия план за управление на пасищата в парка с участието на животновъди, природозащитници и експерти на Дирекцията. Именно управлението на пашата е едно от най-големите предизвикателства в момента на територията.

посещение във ферма Угърчин

Трявна – ПЕС за чиста вода

в Боженски чифлик

Турът завърши с приятна среща с кметът и зам.кметът на Община Габрово, с които си партнираме при изграждането и функционирането на Детска природна академия УЗАНА, която посреща деца от цялата страна.

Заедно сме на общата снимка на цялата група, която участва в демонстрационния тур.

ТРЕТО ИЗДАНИЕ НА „ОБЯД С ФЕРМЕРСКИ ХРАНИ ОТ БАЛКАНА“ В МЗХ

Фермери представиха продукцията си: краве, овче и биволско кисело мляко и сирене, краве кашкавал, биологичен пчелен мед, сладка от горски плодове, яйца, на специално кулинарно събитие в МЗХ на 5 юли 2016. Традиционните храни са произведени от малки местни ферми и бизнеси, подпомогнати по проект "За Балкана и хората".

Заедно с Ути Бъчваров фермерите подготвиха обед с продукти от Балкана за близо 300 служители на Министерството и агенциите към него. Основното ястие бе миш-маш, направен от 600 яйца, 20 килограма лук, 15 килограма сирене, 10 килограма извара, 20 килограма печена капия и 15 килограма домати, 30 връзки пресен лук, 30 връзки магданоз.

„Такива дегустации се правят и в европейските институции, например три дни в сградата на Еврокомисията служителите ядат биохрани. Нещо подобно се опитваме да направим и тук, идеята е тези храни да стигнат до потенциални клиенти“, обясни д-р Стоилко Апостолов, координатор проекта.

840 са регистрираните фермери у нас, които могат да реализират продукцията си директно до краен потребител, каза Любомир Кулински, директор на дирекция „Контрол на храните“ в БАБХ по време на дегустацията. По думите му целта е да се скъси пътят от производителя до потребителя.

ПОЗНАВАТЕ ЛИ ФЕРМЕРСКОТО СИРЕНЕ И МЛЯКО?

Стотици хора, дошли на Роженския събор, участваха в „Познай сиренето“ и „Познай киселото мляко“ - двата конкурса, организирани за първи път от проекта „За Балкана и хората“. Хората опитваха и написваха на листче мнението си. Победители бяха изтеглени със жребий - семейство Къневи от Варна и малкият Радослав Георгиев от Харманли (за сирене) и Диляна Тенчева от Хисаря (за познаване на фермерско кисело мляко). Победителите си тръгнаха с кошници, пълни с фермерски продукти. Поздравления за д-р Сакарска от ОДБХ - Хасково, която разпозна професионално всички видове сирена на конкурса!

Познавачите на сирене трябваше да разпознаят пет вида сирене: краве, овче, козе, биволско и имитиращ продукт (менте от 3,90 лв./кг.) От общо 120 човека участвали в дегустацията само шестима познаха и петте сирена! Но все пак 65 човека определиха имитиращия продукт.

За познавачите на кисело мляко задачата изглеждаше малко по-лесна - те трябваше да разпознаят три вида кисело мляко (краве, овче и биволско). И въпреки това от 50 участника само шестима познаха и трите вида кисело мляко! Резултатите са разочароващи и в същото време окуражават екипа на проекта да направи състезанието традиционно на пазари и изложения.

272 души участваха в конкурса ни за най-добро фермерско сирене. Най-много гласове в конкурса ОВЧЕ СИРЕНЕ събра сиренето на ферма "Златно руно" на семейство Вършилови от с. Брестник, Пловдивско. Второ и трето място заеха ферма "Под Балкана" на сем. Кулови от с. Васил Левски и ферма "Угърчин" на семейството на Стоян Пелтешки. Сирене с марка "От фермата" на семейството на Христо Василев от с. Нефела, Врачанско е победител в конкурса КРАВЕ СИРЕНЕ, второ място - сиренето на ферма "Угърчин". Победителите получиха ваучер на стойност 300 лева.

За втори път „За Балкана и хората“ участва на Събора на народното творчество и животновъдството Рожен. На щандовете посетителите можеха да опитат и да си купят биологичен мед, сладка от горски плодове, краве, овче и биволско сирене и кисело мляко, кашкавал, произведени по традиционни рецепти от фермери и занаятчии от Натура 2000 зони в Централния и Западния Балкан.

ФЕРМЕРСКИ ХРАНИ ОТ БАЛКАНА ЗА ВТОРИ ПЪТ НА SWISSOIRÉE

За втора поредна година **вкусни храни от Балкана бяха един от акцентите на SwissSoiree** (Вечер на Швейцария), която се състоя на 12 септември в хотел „Хилтън“ в София.

Близо 250-те гости опитаха **овче, краве, биволско и краве сирене, кашкавал и кисело мляко, единственото българско синьо сирене, три вида биологичен мед и сладка**, произведени от малки семейни ферми в Западна и Централна Стара планина с подкрепата на проекта „За Балкана и хората“.

„Българските фермерски храни не отстъпваха по вкус и качество на швейцарските специалитети и типични храни, сервиращи на вечерта“, казва д-р Стоилко Апостолов. Това бе второто издание на SwissSoiree в София. „Със SwissSoiree бихме искали да представим днешна Швейцария, в която се преплитат високи технологии и вековни традиции“, казва посланикът на Швейцария Денис Кнобел, инициатор на Швейцарската вечер. И второто й издание бе организирано от Посолството на Швейцария и Българо-швейцарската търговска камара с подкрепата на частни партньори. „Надяваме се, че със събитието, което вече се превръща в добра традиция, показваме отблизо Швейцария с пъстротата и разнообразието ѝ“.

ДЕМОНСТРАЦИОНЕН ЦЕНТЪР В РЕПЛЯНА

На 24 август 2016 г. във ферма „Реплянка“, в сърцето на Натура 2000 зона Западна Стара планина беше открит демонстрационен център за производство на кисело мляко и сирене от местната порода реплянска овца. Във ферма „Реплянка“ се отглеждат 500 овце от автохтонната порода реплянска овца. Екстензивната паша, която се практикува във фермата е от изключителна важност за опазването на местообитанията на световно застрашени животински видове като лалугера, ливадния дърдавец, синявицата.

На откриването присъстваха г-н Герасим Герасимов, Швейцарско посолство, г-н Ваньо Костин, кмет на община Чупрене, представители на местния бизнес, фермери и журналисти.

Шеф Валери Нешов показва предимствата на продуктите, произведени от традиционни местни породи животни, като приготви на място „билково агне на барбекю“ и чиизкейк от прясно овче сирене. Фермата получи регистрация по Наредба 26 на МЗХ за директни продажби на 15 август 2016 г. Продуктите могат да се закупят на място във фермата, на фермерски пазар „Храна от Балкана“ в кв. Борово, София както и на събития и празнични фермерски пазари, организирани в рамките на проекта.

Лагер ЗА БАЛКАНА

Тази година младежкия лагер се осъществи на територията на Централен Балкан, около местността „Узана“, както преди 2 години. Сред основните причини да изберем тази част на планината беше фактът, че Детска природна академия „Узана“ създадена от БФБ и община Габрово беше почти готова за използване и искахме да фокусираме вниманието си в предизвикателството да я направим по-разпознаваема, независима и най-вече устойчива!

По време на лагера младите хора работиха за подобряване на възможностите, които Академията предлага: разширяване на интерпретативните програми и дейности, бизнес план за тях, дизайн на интериора и екстериора, така че той да е съобразен с нуждите на хора със затруднения. Програмата на лагера основно се фокусира към информирането на обществото, дизайн мислене, бизнес модели, разказвачество и решаване на различни проблеми.

Бяха поканени едни от най-добрите експерти, които координираха и фасилитираха процесите, случващите във всеки от модулите (Елеонора Карнаса – Фабрика 360, Ивелина Гаджева, Мариета Терзиева, Сашка Витанова). Бяха засегнати различни аспекти от работата на Академията като за всеки един от компонентите се очакваше да има видим резултат и изработени бизнес канави, продукти като видео материали за различни сегменти от бизнеса и образованието (деца, родители, туроператори), които да послужат за реклама на мястото.

През времето на лагера, участниците имаха задача да организират така наречения от тях „Узана ден“, който да послужи като закриващо събитие на лагера, но пък откриващо за представяне на новите идеи на академията и региона. Администрацията на ПП „Българка“ и НП „Централен Балкан“, спортни вело клубове от Габрово и района, Хлебна къща – Габрово, ППС – Габрово и децата от региона бяха сред участниците в това събитие. Участниците в лагера бяха организирали различни игри, викторини и дейности, чрез които да покажат Академията и прекрасните активности, които могат да се случват в нея.

Събитието се радва на голям интерес. Все още работим по продуктите и развитието на програмите, тъй като това е част, която е необходимо непрестанно да се актуализира и след лагера участниците продължават да оказват своята подкрепа и помощ, за да направим Академията едно наистина прекрасно място, изпълнено с чудеса.

Работата в лагера продължава до късно вечерта

Нестандартен постер – карта на местността Узана

Узана – място, изпълнено с чудеса

Първият Узана ден – 6 август 2016

НАЦИОНАЛНА ГЕНЕТИЧНА ЛАБОРАТОРИЯ БЕ ОТКРИТА ПРЕЗ МАЙ

„Националната генетична лаборатория ще ни позволи да ползваме най-съвременния метод за установяване на породата на животни“, заяви Министърът на земеделието и храните Десислава Танева при откриването на Националната генетична лаборатория за ДНК анализ в Изпълнителна агенция по селекция и репродукция в животновъдството (ИАСРЖ). Министър Танева откри лабораторията заедно с директора на Федералната служба по земеделие на Конфедерация Швейцария д-р Бернард Леман, който е на двудневно работно посещение в България.

В България има 33 автохтонни (местни) породи, които са типично български, а 21 са селектираните във времето. „Тази лаборатория ще ни даде най-прецизния контрол по отношение и на прилагането на обвързаната подкрепа в областта на животновъдството, където подпомагането за селектирани животни е значително по-висока от тези които не са. Така най-точно ще контролираме тези животни, които се подкрепят със значително повече средства от останалите.“ каза министър Танева.

Определянето на породите с нови методи ще позволи резултатите да бъдат признати от международната общност и да се правят референтни ДНК – анализи. Новата лаборатория ще позволи да бъдат създадени генетични карти на националните породи и да могат ясно да се диференцират породите у нас. Ще позволи още да се разкрият закономерности, необходими при разработване на развъдни стратегии и програми за съхранение на генетичните ресурси.

Лабораторията е оборудвана с високотехнологично оборудване за ДНК анализ на стойност 500 хил. лева. Финансирането е осигурено по българо-швейцарския проект „За Балкана и хората“.

ПРОГРАМАТА ЗА ПОДКРЕПА НА ПОДПОМАГАЩ БИОРАЗНООБРАЗИЕТО БИЗНЕС

АПБ в рамките на проект „За Балкана и Хората“ финансира 8 бизнес инициативи в подкрепа на биоразнообразието в Западна Стара планина и Централен Балкан. Към настоящия момент 2 от подкрепените иновативни инициативи през 2015-2016 са изпълнили своите дейности и вече генерират приходи. Био Земя ЕООД изгради „Демонстрационен център за устойчив начин на живот в хармония с природата – имение Обичковци“, а „Боженски чифлик“ ЕООД, които от 6 години работят за развитието на екотуризма, успяха чрез Програмата за подкрепа на подпомагащ биоразнообразието бизнес да изградят пункт за наблюдение на диви животни и фотолов; система за наблюдение на диви животни и тяхното присъствие в района, почистени и обезопасени са два горски маршрута, две стаи за гости и учебен кът във фермата за запознаване с домашните животни. Приходите си генерират от провеждане на екологични образователни дейности.

На 12 юни 2016 в село Чупрене се проведе поредния Фестивал на местните породи. Събитието бе организирано от Изпълнителната агенция по селекция и репродукция в животновъдството (ИАСРЖ) и община Чупрене и се проведе паралелно с торлашкия събор "Када кум прасе и ти вречу", посетен от над 2000 души от България, Румъния и Сърбия.

След Калофер и Чипровци, това е третото издание на Фестивала, организиран в рамките на проекта. Събитието беше официално открито от кмета на община Чупрене г-н Ваньо Костин и изп. директор на ИАСРЖ проф. д-р Васил Николов. Кратко слово произнесе народният представител Михаил Миков - гост на фестивала.

По време на събитието гостите имаха възможност да се запознаят отблизо с животни от автохтонни породи, оглеждани в Северозападна България - Реплянска овца, Балканско планинско магаре, Българско овчарско куче, местни породи коне. Всички фермери, представящи животни, бяха отличени с плакети.

За гостите имаше уникална възможност да наблюдават демонстрация на испанска езда, както и спираща дъха джигитовка от екип каскадьори.

Организиран бе щанд с материали за проекта „За Балкана и хората“. И тази година посетителите получиха рекламни тениски, шапки, дъждобрани и чадъри, популяризиращи българските местни породи. За всички беше организирана дегустация на фермерски продукти, произведени от местните породи животни, а през времето на събора фермери, подкрепени от проект „За Балкана и хората“ радваха посетителите с вкусни сирена, кашкавал, мед и сладка, произведени в Натура 2000 зони.

Доброволческа акция „Заедно за хижа Амбарица“

12 доброволци взеха участие в поредната доброволческа акция, проведена в района на Централен Балкан в периода 21-23 октомври. Тя имаше за цел да помогне за осигуряването на уюта в хижата през зимните месеци. 12 ентузиасти запретнаха ръкави и дадоха всичко от себе си, за да помогнат на Ема Гатева – прекрасният домакин в хижа Амбарица да събере и складира дърва, необходими за отоплението на хижата през идващите студени месеци. Участниците в акцията успяха на свой гръб да изпитат макар и за малко, какво е да си от другата страна – от тази на домакина, който има грижата да осигури храна и подслон на всички желаещи да се докоснат до чудната природа на Централен Балкан, като едновременно с това работи в посока на развиването на устойчив туризъм и предлагане на туристически услуги, които щадят и подпомагат опазването на природата.

Работата макар и тежка беше забавна, примесена с котки – Люк и Лея – пазителите на хижата, кончето Борко, прекрасната природа около хижата и чудно хубавото есенно време. А накрая нямаше истинска раздяла – всички казаха, че отново ще се върнат – за да бъдат част от приключението на Ема и мисията на хижа Амбарица – човек и природа заедно.

стр.11

ДОБРИТЕ ПРАКТИКИ ПО НАРЕДБА 26 ПРЕДПОЛАГАТ НОВИ ПРОМЕНИ

Добрите практики по прилагането на Наредба 26 на МЗХ за преработка във фермата и директни продажби окуражават към нови промени, които ще дадат възможност фермерските храни да достигнат до повече потребители. Това бе един от изводите, които се наложиха в дискусиите по прилагането на Наредбата, организирани в гр. Вършец в края на юни от БИОСЕЛЕНА и БДЗП в рамките на проект „За Балкана и хората“. В тридневното обучение участваха 76 експерти от МЗХ и Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ).

Стана ясно, че макар и бавно, Наредба 4 добива популярност и все повече фермери започват да се възползват от нея, за да могат легално да продават месо, добито във фермите си. Промените в нея, влезли в сила на 17 юни след обнародването им в „Държавен вестник“, облекчават фермерите да продават своя продукция от месо, отговарящо на хигиенните изисквания и ще дадат тласък на такова производство, за което има търсене на пазара.

Д-р Татяна Николова, главен експерт от БАБХ представи последните промени в Наредба 26 и практическото им значение при съгласуването на проекти и регистрацията на обекти по Наредбата в областните дирекции на Агенцията. Тя изнесе данни, според които 840 са вече регистрираните ферми в цялата страна от тях 800 продават директно сурово мляко, пчелен мед, риба, яйца. При тези продукти режимът е максимално облекчен: фермерите подават заявление в ОДБХ и след проверка на място фермата се вписва в регистъра и получава правото да продава директно. Цялата процедура продължава не повече от 20 дни.

В групата на обектите, които преработват мляко и месо и произвеждат млечни и месни продукти вече има регистрирани 38 ферми. Когато през 2012 проектът „За Балкана и хората“ започваше, имаше само един регистриран обект. Разпределението по области е неравномерно. На първо място са Област Монтана с пет обекта, следвана от Пловдив и Ловеч.

Д-р Петя Тодорова представи резултатите от официалния контрол на регистрираните по Наредба 26 обекти за преработка в ОДБХ - Монтана. Проверените обекти спазват стриктно хигиенните правила, не са констатирани отклонения от показателите и храните, произведени в обектите са безопасни. „За екипа на проекта изнесените данни от официалния контрол са много важни, те са и показател за работата, която сме свършили заедно с ОДБХ. От друга страна тези резултати ни дават кураж да започнем подготовка на предложения за поредната

промяна на Наредба 26 и отпадане на ограниченията в местата за продажба само в административната област, в която е регистриран обектът и в една съседна област“, казва д-р Стоилко Апостолов.

Участниците в обучението получиха сертификат за участието си. На специална церемония бяха връчени награди на областни дирекции с най-много регистрирани ферми за преработка и

Швейцарското посолство в София представи традиционни български фермерски храни на официалния прием за националния празник на Швейцария – 1 август. Гостите дегустираха овче, биволско и козе прясно и кисело мляко и сирене, кашкавал, сладка от горски плодове и биологичен билков мед от НАТУРА 2000 зони в Западна и Централна Стара планина. Идеята на Посолството да предлага на своите приеми дегустация на натурални фермерски храни от Балкана започна през 2014 и вече се превръща в добра традиция.

ОТКРИТ ДЕН ВЪВ ФЕРМА „ПОД БАЛКАНА“: УСПЕХЪТ НА ЕДНА МАНДРА

Семейната ферма "Под Балкана" на Никола и Таня Кулови в с. Васил Левски, Карловско отвори врати за гости и посетители на 11 октомври 2016, за да представи успехите, които и предизвикателствата, с които се сблъсква, след като преди повече от година са поели по пътя на преработка във фермата и преки продажби.

Никола Кулов, потомствен каракачанин и жена му имат 500 каракачански овце и 150 биволи Българска Мурра, които отглеждат свободно сред природата през по-голямата част от годината. Във фермата и продажбите им помагат други членове на семейството, дъщерята Агора и синът Яни. През късната есен, цялата зима до ранна пролет каракачанските овце на Кулови пасат в ниските пасища под Балкана и полите на Средна гора, а през лятото и ранната топла есен те са в пасищния район „Равнец“ на Национален парк „Централен Балкан. Мандрата на Кулови е с капацитет 300 литра мляко на ден. Общата стойност на инвестицията за обекта е 52 хил. лв., от които 27 хил. са осигурени по линия на проекта „За Балкана и хората“, а доилната зала с оборудването и строежа на сградата, струват около 80 хил. лв. - собствени средства и кредити.

Инвестицията определено си заслужава, защото приходите от готова продукция чувствително превишават тези от продажбата на суровина. „Приблизително около 50 процента сме по-добре финансово, след като започнахме да преработваме част от продукцията си", споделя Никола Кулов по време на деня на отворените врати в неговата ферма. Популярността на фермата вече се е разнесла, и много хора и туристи идват специално в с. Васил Левски да си купят техни продукти.

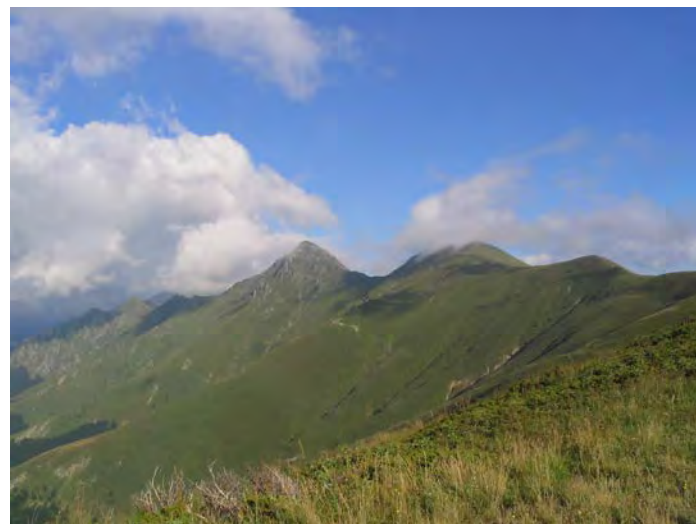

МОДЕРНИТЕ БИОСФЕРНИ ПАРКОВЕ

Седем биосферни резервата запазват международния си статут, благодарение усърдната работа на екипите на АПБ и БФБ чрез подкрепата на експерти и учени, работещи по темата.

На 30.09.2016 г. България изпрати четири номинации за съвременни биосферни паркове (резервати) - Червената стена, Сребърна, Узунбуджак и Централен Балкан към Секретариата на Програмата Човекът и биосферата (МАВ) на ЮНЕСКО. Особен принос за осъвременяване на биосферните територии с изискванията на [Севилската стратегия за биосферните резервати](#), приета 1995 г. имат общините Карлово, Троян, Асеновград, Силистра, Севлиево, Малко Търново, Антон и Павел баня, местни заинтересовани организации и граждани, РИОСВ – Пловдив, РИОСВ - Русе, РИОСВ - Бургас, Дирекция НП Централен Балкан, МОСВ, ИАГ.

Кандидатстването за съвременни биосферни паркове е първият етап от превръщането на тези райони в устойчиви модели, в които опазването на природата се съчетава с местното социално-икономическо развитие. В хода на осъвременяване на биосферните територии с изискванията на Стратегията, дирекцията на Национален парк Централен Балкан, заедно с общините Карлово, Троян, Севлиево и Павел баня взеха решение 4те биосферни резервата в териториалния обхват на националния парк Централен Балкан - Боатин, Стенето, Джендема и Царичина да бъдат обединени в един общ биосферен парк – Централен Балкан.

Общините Пещера, Брацигово, Батак, Долни Чифлик, Аврен, Чупрене, отказаха официално да определят

25 ГОДИНИ НАЦИОНАЛЕН ПАРК ЦЕНТРАЛЕН БАЛКАН

Национален парк Централен парк празнува 25 години от създаването си, а ние обявихме 2016 за година на Балкана и хората.

Екип на БФБ от проект "За Балкана и хората" участва в програмата по случай откриването на Посетителския информационен център Вежен на 17 септември в подножието на едноименния връх в Стара планина. Малки и големи се включиха в Горския театър за лалугерчето Герчо и язовеца Еца, а после и във викторината на Дирекцията.

Горският театър зарадва децата по време на честванията на парка в местността Бяла река на 1 октомври, както и спектакъл за децата от Община Севлиево в Дома на културата на 11 октомври.

преходни зони, което ще доведе до заличаване на международния статут на биосферните резервати Камчия, Дупката и Купена. За останалите биосферни резервати се очаква общините да вземат решение за определяне на преходни зони в следващата една година.

Предстои ЮНЕСКО да вземе решение през 2017 г. дали предложените биосферни резервати ще бъдат одобрени.

Номинирането на биосферните резервати се реализира благодарение на финансовата подкрепа на [ПУДООС](#) и Проект ["За Балкана и Хората"](#).

Две важни срещи на УС на проекта през юни и октомври

В края на юни БФБ домакинства планираща среща на проекта за 5-та година, в рамките на която през няколко динамични дни в местността Узана бяха обсъдени промени в дейностите и очакваните резултати.

Екипът на проекта посети Детската природна академия Узана и влезе в ролята на истински изследователи вътре в центъра и из гората. Летните месеци бяха свързани с детайлно планиране, а на последвалата среща на УС през октомври беше приет плана за последната проектна година и одобрен отчета на екипа от 10-те организации.

В заседанието на Управителния съвет през юни взеха участие представители на всички български организации, партньори по проекта, както и всички швейцарските партньори – Бертран Сансонен, Пиер Галан, Маркус Люти и Питър Дамари. Димитър Матов от ШМЗ и Герасим Герасимов от Швейцарското посолство също присъстваха на срещата.

ЗВЕНО ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОЕКТА
ФОНДАЦИЯ ЗА БИОЛОГИЧНО ЗЕМЕДЕЛИЕ БИОСЕЛЕНА
София 1000, бул. Христо Ботев 48, ЕТ.4, СТ.410

WWW.BIOSELENA.COM

ЗА КОНТАКТИ И ИНФОРМАЦИЯ:

РАДОСТИНА ЦЕНОВА - ОТГ. КОМУНИКАЦИИ
radostina.tzenova@biodiversity.bg